

Sygn. akt II DO 87/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Majchrowski (przewodniczący)

SSN Mariusz Łodko (sprawozdawca)

ławnik SN Mariusz Wilczyński

Protokolant Marta Brzezińska

w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. K. L.

po rozpoznaniu w Sądzie Najwyższym – Izbie Dyscyplinarnej

na posiedzeniu w dniu 12 stycznia 2021 r.

odwołania wniesionego przez prokuratora K. L.

od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w W. z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. akt PK I SD (...) w przedmiocie przedłużenia okresu zawieszenia w czynnościach prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. K. L. na dalszy niezbędny okres, tj. do dnia 27 stycznia 2021 r.

podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W dniu 31 lipca 2020 r. do Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej wpłynęło pismo Zastępcy Przewodniczącego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym zawierające akta sprawy o sygn. PK I SD (...) oraz wniesione w terminie odwołanie prokuratora K. L. od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 16 lipca 2020 r.

rozstrzygające o przedłużeniu okresu zawieszenia w czynnościach prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. K. L.

Pierwszy Zastępca rzecznika Prokuratora Generalnego w dniu 15 marca 2019 r. wszczął postępowanie dyscyplinarne w sprawie przewinienia dyscyplinarnego popełnionego przez prokuratora K. L. Upřednio, tj. dnia 28 stycznia 2019 r. Na mocy decyzji z dnia 28 stycznia 2019 r. Prokuratora Okręgowego w P. – K. L. prokurator Prokuratury Rejonowej w P. został zawieszony w czynnościach na podstawie art. 150 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 - Prawo o prokuraturze.

Z uwagi na toczące się postępowanie w zakresie uchybienia godności urzędu prokuratora określonego w art. 137 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze, a także w obliczu na fakt, iż zarzucany obwinionemu delikt dyscyplinarny może wyczerpywać znamiona umyślnych przestępstw stypizowanych w art. 212 § 1 k.k., art. 216 § 1 k.k. i art. 256 § 1 k.k. - okresy zawieszenia prokuratora były przedłużane mocą postanowień Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym.

W dniu 9 lipca 2020 r. do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wpłynął wniosek Pierwszego Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego o przedłużenie zawieszania w czynnościach na dalszy niezbędny okres, tj. do dnia 27 stycznia 2021 r. W ocenie Rzecznika Dyscyplinarnego nie ustały przyczyny dalszego stosowania przedmiotowego środka wobec prokuratora, bowiem postępowanie dyscyplinarne nie może się zakończyć, z uwagi na trwające śledztwo sygn. akt PK.XIV (...) którego wyniki uzależniają podejmowanie dalszych czynności dowodowych.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w W. w dniu 16 lipca 2020 r. wniosek uwzględnił i przedłużył okres zawieszenia w czynnościach prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. K. L. na dalszy niezbędny okres, tj. do dnia 27 stycznia 2021 r..

Od powyższego postanowienia, prokurator K. L., złożył odwołanie w którym zaskarżył orzeczenie w całości i zarzucił naruszenie przepisów postępowania

poprzez niezastosowanie art. 117 § 1 k.p.k. i niezawiadomienie strony o terminie posiedzenia, na którym wniosek był procedowany. Z tych względów skarżący nie mógł wziąć udziału w posiedzeniu i skorzystać z uprawnień z art. 116 k.p.k., co w konsekwencji mogło mieć wpływ na treść orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Najwyższego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie. Jak słusznie wskazał w odwołaniu skarżący - zgodnie z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego oraz części ogólnej ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego. Nie jest to posiedzenie w wyniku którego zapada postanowienie kończące postępowanie w sprawie, niemniej jednak, co wprost wynika z art. 150 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, przysługuje od niego odwołanie.

Sąd nie podzielił w całości podstaw odwołania skarżącego, w którym wskazał na obrazę przepisów postępowania przez sąd I instancji poprzez niezastosowanie art. 117 § 1 k.p.k. w wyniku czego strona nie mogła wziąć udziału w posiedzeniu, tym samym pozbawiając ją możliwości skorzystania z uprawnień wyrażonych w art. 116 k.p.k. Treść art. 116 k.p.k. reguluje jedynie dopuszczalne formy składania wniosków i innych oświadczeń w procesie, natomiast art. 117 k.p.k. wskazuje na prawo do udziału w danej czynności, gdy wynika ona z przepisów dotyczących poszczególnych instytucji procesowych (por. Kodeks postępowania karnego. Tom I–II. Komentarz red. Dariusz Drajewicz, Legalis/el. 2020).

W doktrynie wyraźnie podnosi się, że kwestie uczestnictwa w posiedzeniach normuje art. 96 k.p.k., z którego w związku z art. 117 k.p.k. można wyprowadzić ogólną tezę, że uprawnionego należy zawiadomić o posiedzeniu wówczas, gdy przepis przewiduje prawo jego uczestnictwa. W tych zaś przypadkach gdy zezwala na udział uprawnionego, jeżeli się stawi, nie jest niezbędne zawiadamianie o terminie i miejscu czynności. Jako przykłady przyznania uprawnienia do wzięcia

udziału w czynności procesowej, można wskazać: art. 316 k.p.k.: „należy [...] dopuścić do udziału”; art. 315 k.p.k.: „nie można odmówić prawa wzięcia udziału”; art. 185a § 2 k.p.k.: „[...] mają prawo wziąć udział”. (M. Kurowski, Komentarz aktualizowany do art. 117 Kodeksu postępowania karnego, pkt 3 [w:] D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, Lex/el., 2020). Zgodnie z obecnym kształtem przepisu art. 96 k.p.k. strony mogą uczestniczyć w posiedzeniach, jeżeli wykażą swój interes prawny oraz jeśli przepis szczególny dopuszcza taką możliwość, a ich obecność nie jest obowiązkowa. W sytuacji kiedy przepis ustawy nie uprawnia do uczestnictwa w posiedzeniu, a uczestnictwo wynika jedynie ze stawiennictwa (vide: art. 96 § 2 k.p.k.), nie jest niezbędne informowanie stron oraz innych podmiotów o miejscu, czasie i przedmiocie posiedzenia co obecnie wprost stanowi § 2 rzeczonego artykułu. (M. Kurowski, Komentarz aktualizowany do art. 96 Kodeksu postępowania karnego, pkt 2, 5 [w:] D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, Lex/el., 2020).

Zdaniem Sądu Najwyższego charakter posiedzenia odbytego przed sądem I instancji wskazuje, że stosować w stosunku do niego winno się art. 96 § 2 k.p.k. Nie ma więc obowiązku zawiadamiania strony o terminie posiedzenia, a może ona wziąć w nim udział, jeżeli się na nim stawi. W związku z tym w rozpoznawanej sprawie nie można uznać, aby sąd I instancji zobligowany był informować skarżącego o terminie posiedzenia w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach prokuratora, a samo zawiadomienie strony o terminie posiedzenia jest zabiegiem „ponad standard” i ponad wymogi wynikające z Kodeksu postępowania karnego. Termin takiego posiedzenia nie stanowi bowiem dla strony żadnej tajemnicy, wręcz przeciwnie, jest upubliczniany poprzez publikację wokandy. Powyższe w świetle powołanego przez skarżącego judykatu, świadczy o jawności posiedzeń, którą należy odróżnić od uprawnienia do udziału w posiedzeniu. Niniejszym, chybione było powoływanie się skarżącego na brak jawności posiedzenia sądu I instancji w świetle art. 45 Konstytucji RP.

W ocenie Sądu Najwyższego zaskarżone orzeczenie w przedmiocie dalszego zawieszenia prokuratora w czynnościach odpowiada prawu. Zasadnie wskazuje się w literaturze przedmiotu, iż zawieszenie w czynnościach spełnia dwojakie funkcje. Po pierwsze, chroni autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego, stojącego przeciw pod dyskwalifikującym go zarzutem. Po wtóre, odgrywa doniosłą rolę wychowawczą, będąc moralnym przeżyciem zarówno dla obwinionego, jak i dla jego współpracowników" (A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, Prawo o prokuraturze. Komentarz, WK 2017).

W ocenie Sądu Najwyższego, nie rozstrzygając o zasadności zarzutów dyscyplinarnych stawianych skarżącemu orzeczenie prokuratorowi, podkreślić należy, że sprawowanie pełnionej przez niego funkcji wiąże się ze standardem zachowania, wynikającym z zawartych w różnych przepisach zakazów i nakazów, które dla innych osób nie są obowiązujące, ale również z nieskodyfikowanych reguł, obyczajów, które łącznie formułują w odniesieniu do osoby pełniącej daną funkcję publiczną czy sprawującej urząd wymagania wyższe od wymagań stawianych przeciętnemu obywatelowi i tworzące rodzaj wzorca postępowania, którym kierować się powinna konkretna osoba pełniąca funkcję publiczną i który ma być podstawą autorytetu reprezentowanej przez tę osobę instytucji. W szczególności, że zachowanie, co do którego prowadzone jest postępowanie dyscyplinarne, było przedmiotem oceny w ramach postępowania o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej. Uchwałą z dnia 10 września 2020 r. (II DO 62/20) Sąd Najwyższy zmienił uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 maja 2020 r., w ten sposób, że zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora K. L. za to, że od nieustalonego okresu czasu do dnia 28 stycznia 2019 r. w P., działając publicznie, tj. w budynku urzędu publicznego w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury, w Prokuraturze Rejonowej w P., w swoim gabinecie umieścił w ogólnie widocznym miejscu rysunek przedstawiający wizerunek posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyodzianego w mundur i w pozie nawiązującej do nazistowskiej formacji militarnej NSDAP, który to rysunek poprzez swoją część graficzną jak i część językową odnoszącą się do

semantycznego i obiektywnego odbioru, nawiązywał do totalitarnego ustroju państwowo-politycznego oraz porównywał pokrzywdzonego do Adolfa Hitlera – sztandarowego przywódcy III Rzeszy, a tym samym w istniejącym w Polsce stopniu kultury i uobyczajnienia, poprzez zamieszczone słowa, gesty, pozy osób zamieszczonych w części graficznej oraz transpozycję konotacji odnoszących się do przywódcy III Rzeszy na osobę wskazaną w wydruku, znieważył posła, czym działał na szkodę interesu prywatnego w/w pokrzywdzonego wyrażającego się w nienaruszalności przypisanej mu godności ludzkiej oraz zachowania i poszanowania przynależnej mu czci, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k.

Z tych względów, zasadnym jest zawieszenie prokuratora w wykonywaniu obowiązków służbowych, bowiem w ocenie Sądu Najwyższego, może doprowadzić do podważenia autorytetu prokuratury, której istotnym zadaniem jest stanie na straży praworządności, a zachowanie prokuratora będące przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, wypełnia także znamiona występków stypizowanego w ustawie karnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2019 r. sygn. II DO 1/18). Ponadto przedłużenie stosowania zawieszenia prokuratora w czynnościach znajduje uzasadnienie w konieczności wszechstronnego zgromadzenia materiału dowodowego, na co powołuje się we wniosku Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego. Nie można nie dostrzec, że prowadzone postępowanie dyscyplinarne w stosunku do prokuratora K. L. trwa długo, co wiąże się też z okresem jego zawieszenia w czynnościach z tego powodu. Jednakże z drugiej strony, nie można też nie dostrzec, że w okresie będącym przedmiotem oceny, doszło do wydania w dniu 20 października 2020 r. postanowienia o zmianie i uzupełnieniu zarzutów dyscyplinarnych o kolejne przewinienie dyscyplinarne określone w art. 137 § 1 pkt 5 ustawy – Prawo o prokuraturze, a wyznaczone terminy (16 listopada i 27 listopada 2020 r.) na stawienie się i złożenie wyjaśnień do protokołu były bezskuteczne, z uwagi na niestawiennictwo obwinionego. Biorąc pod uwagę powyższe, postanowiono jak w sentencji.